

Politični ogled.

Spravna pogajanja med Čehi in Nemci so se začela zadnji ponedeljek na Dunaju. Ministerski predsednik dr. pl. Koerber je pozdravil odposlance, na to pa sta po jeden Čeh in Nemeč prebrala izjave svoje stranke. Čeh dr. Engel je rekel, da je to le začetek sprave med narodi, ki se mora izvršiti po vsej Avstriji. Nemeč dr. Funke pa je takoj izzival ter izrekel staro neumno zahtevo Nemcev po nemškem državnem jeziku. Ker bodo Nemci pri vsaki priliki izzivali Čeha, zato nihče ne upa, da bi se Čehi in Nemci res pogodili.

Na Dunaju bodo prihodnji mesec dopolnilne volitve v mestni obč. zbor. Bržkone se bodo štiri stranke udeleževale volilnega boja: krščanski socialci, liberalci, nacionalci in socialisti. Liberalci se že sedaj pripravljajo na volitve, kajti njim se še vedno sanja o lepih časih, ko so bili neomejeni gospodarji v mestnem zboru. Krščanski socialci bodo na vsak način imeli hud boj, ako hočejo zmagati.

Županom zlate Prage je izvoljen Staročeh dr. Srb. Ne poroča se, ali je sprejel častno izvolitev. Dosedaj je bil Mladočeh dr. Podlipny župan, ki je bil zaradi svojega čistega značaja in svoje odločnosti v narodnih stvareh pri vseh priljubljen in čislán.

Veliki štrajk v čeških in moravskih premodokopih še vedno ni končan. Bogati delodajalci se nočejo pogajati z delavci, čeprav so zahteve delavcev nizke in upravičene. Le v Moravski Ostravi bo štrajk menda kmalu končan, ker so delodajalci pripravljani ugoditi vsaj nekaterim delavskim željam.

Tržaškim Slovincem je dalo novo Koerberjevo ministerstvo prvo zausnico. Dosedaj je rekurze proti nepravilni sestavi volilnih zapisnikov reševalo tržaško namestništvo, odslej pa bo o tem odločeval s Koerberjevim dovoljenjem tržaški mestni svet, to je isti svet, ki dosledno prezira vse slovenske zahteve in žali tržaške Slovence o vsaki priliki. Naši poslanci pravijo, da hočejo Koerberja soditi po njegovih dejanjih. Evo tukaj jedno dejanje.

Bolgarski knez Ferdinand je jako častihlepen mož in zato je že dolgo časa njegova najsrčnejša želja — kraljeva krona. Govori se, da se mu ta želja kmalu izpolni, če bo le ruski stric v to dovolil.

Moč Rusije se v Aziji neprenehoma širi, tako da je začelo postajati strah nekaterih evropskih držav. V zadnjem času je

prevzela Rusija poročstvo za državno posojilo perzijske države v znesku 20 milj. rubljev. Za to prijaznost ji je Perzija dovolila, da si sme zidati na perzijskih tleh nekatere železnice in da se smejo ruske čete pomikati skozi perzijsko ozemlje. To je gotovo dovolj.

Vojska v Južni Afriki. V ponedeljek se je raznesla iz Londona po celi Evropi vest, da je angleški general Buller zopet prekoračil Tugelo ter da koraka proti Ladysmithu. Takoj drugi dan pa se je iz Londona zatrjevalo, da vojno ministerstvo ne ve ničesar o prehodu Bullerjevem čez Tugelo. Torej je bržkone cela reč bila zopet samo izmišljena, da se angleško ljudstvo vsaj za par ur navduši za vojsko v Južni Afriki. V angleškem drž. zboru pa opozicija hudo prijemla vlado, ker je tako nepremišljeno začela vojsko.

Književnost.

Uvod v narodno gospodarstvo.

(Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' économie pratique“ uredil Vekoslav Kukovec. V samozaložbi. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Strani 158, mala 8°; se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.)

Tako se glasi naslov lepi knjižici, ki je izšla v slovenski narodni tiskarni v Mariboru kot ponatis iz strokovnega lista »Popotnika.« Priznati moramo, da smo se je iz dvojnega vzroka zelo razveselili: prvič, ker jo je spisal mlad, nadpoln vseučilišni dijak g. Vekoslav Kukovec, ki nam s tem obeta, za premili naš narod še marsikaj lepega in koristnega spisati; drugič pa, ker obdeluje knjižica obče-koristno in važno snov. Narodno gospodarstvo je za nas Slovence neizmerne pomena; ako se gospodarstveno živahno probudimo in postavimo na trdno in neomahljivo stališče, potem nam je zavarovan obstanek v nevarnem in pretežavnem boju s sovražnimi silami.

Le-ta knjižica je spisana v lepem, lahko umljivem in poljudnem slogu; jezik je čist in skoraj povsem nepomanjkljiv; izrazi so krepki, jedrnat in ljudskim nazorom prikladni. O čem pa govori? Tistemu, ki se hoče gospodarstva v širnem pomenu poprijeti, hoče poljudno razložiti najvažnejše in najpotrebnejše pojme. Postavimo razlaga, kaj je: Korist in vrednost, lastnina, kaj se pravi delati? Kaj je denar, cena, kredit, kapital ali glavica, obresti, koalicija in štrajk, kaj je asocijacija, konkurenca in monopol, kaj konzumpcija in kupčija? Taki in enaki izrazi iz narodnogospodarskega polja se razložijo ter z vzgledi

razjasnijo. Po časnih take izraze vedno in vedno čitamo, a malokdo jih dobro razume; ne ve, kaj pomenijo, radi tega je treba, da o njih dobimo dobre in jasne pojme. To namerava ta dična Kukovčeva knjižica; zato jo bo vsak, ki se z gospodarskimi vprašanji peča, z veseljem in z veliko koristjo čital. Spisana je v priprostitih dvogovorih: učitelj se razgovarja z učenci in s kmetovalci ter jim čedno razlaga narodno gospodarstvo. Tak način opisovanja in pripovedovanja nas živo spominja na najlepšo knjigo, kar jih Slovenci imamo, na »Blažeta in Nežico« od našega nesmrtnega Slomška.

Želeli bi bili pri izdajanju knjige samo to-le: V uvodu ali kjer si bode v opombah naj bi bil vrli pisatelj povedal, da je izvirnik že l. 1874 izšel, torej v času, ko so imeli gospodarstveni pojmi deloma drug pomen, kakor danes; kajti na nobenem polju se ni v zadnjih 30 letih zvršil tak prevrat, kakor na gospodarstvenem; tudi pri posameznih razlaganjih bi bilo dobro opozoriti na današnje nazore.

Sicer pa — g. Kukovec zasluži vse priznanje in njegovo prvo večje delo v blagor slovenskega ljudstva, le-ta knjižica, se vsem gospodarjem najtoplejše priporoča. Dr. A.

Dopisi.

Iz Majšperga. V nedeljo dne 28. jan. imelo je naše kmetijsko bralno društvo svoje zborovanje. Udeležilo se je istega precejšno število naših kmetov. Predsednik č. g. Jakob Marinič otvori zborovanje s prav umestnim govorom. Govoril je o važnosti bralnih društev v sedanjem času, kako se naj kmetje istega poslužujejo ter je pričujoče prav gorko spominjal, naj v prav obilnem številu pristopijo k temu za vsakega kmeta velevažnemu društvu, na kar je tudi zopet pristopilo lepo število novih udov. Po končanem govoru g. predsednika prevzel je besedo tukajšni kaplan č. g. Vogrinec Janez. V jako zanimivih besedah razvil je kmetom važnost združenja in podpiranja med kmetovalci ter je razložil imenitnost zadrug in veliko potrebo taistih v sedanjih slabih okoliščinah.

Nato je sledil govor podpredsednika gsp. Janeza Žunkoviča, šolskega voditelja v Naprah. Ta je na jedni strani hvalil za dobre stvari in napredek v gospodarstvu se brigajoče kmetovalce, na drugi strani pa je z resnimi in krepkimi besedami grajal zaspnost in brezbriznost onih kmetov, kateri se sam sebi nočejo pomagati, ter roke križem držeč čakajo na oni zlati čas, kedar jim bodo pečeni ptiči v usta prileteli. Mesto, da lepe

svojo stezo, da bi prišel do slave. Posebno je to značilno za slikarje. Z velikim zanimanjem sem opazoval s te strani njih dela na razstavi. Ta kar v luskinah maže barvo na platno in slika bolj z držalom nego s čopičem, a njegova podoba — pogled na švicarske ledene vrhe in snežnike — je od daleč krasna; oni zopet nam pričara pred oči ples ponočnih vil v luninem svitu, vse v modri barvi in sanjavih obrisih, nerazločno od blizu in čudno od daleč. Ta se veseli nagote in pohotnosti, oni išče zabave s slikanjem perutnine in ptičev, drugi psov, drugi zopet sadja in butelk in vsega, kar spravijo kuharice na mizo. Kolikor pa sem videl verskih predmetov, te bi bil lahko prešel vse na prste obeh rok, in izmed teh menda nobeden ni bil za v cerkev, če izvzameš k večjemu eno »sladko« podobo Matere Božje. Tako daleč je torej prišla umetnost. Ker nima pravca, ker ne pripoznava nraavnih načel, je zdvojena sama s seboj. In tudi gledavca se polasté taki čuti in nekako sam seboj nezadovoljen zapusti razstavine dvorane, v katerih je toliko umetniškega truda, toliko dela, toliko upov, a tako malo pripoznanja in še manj pravega uspeha.

Kako dušno veselje pa je opazovati dela starih mojstrov! Ako prideš v Benedke, nikar ne zamudi si ogledati akademije! Neprecen-

ljivi umetniški zakladi, ki so tam nakopičeni, so res večinoma naropani iz cerkev in odpravljenih samostanov, a vpricho njih pozabi človek, da je v dvorani in ne v cerkvi, ker se jim vidi na prvi pogled, da so slikani za oltar, da je njih namen povzdigniti revnega človeka in ga približati Bogu. Tu je cela zgodovina beneškega slikarstva. Začneš z okretnimi starimi mojstri, z njih spretnejšimi učenci greš naprej, s Ticijanom se v duhu povzdigneš, da gledaš njegovo Marijino vnebovzetje, pozneje z žalostjo vidiš posvetni duh siliti v svete podobe. Pavel iz Verone predstavlja na pr. obed Kristusov v farizejski hiši. Gostje, ki sedijo okoli mize so — benečanski mogotci. Na levi delijo strežniki zlato in srebrno posodo z jedili in točijo rujno kapljico. Vino in jedi gredo potem z leve na desno iz roke v roko. Tako spaja in veže ves prizor — misel na telesno ugodnost! Kje je tukaj ona gostija, katero je opisal evangelist? Tako nam je umevno, da nima obstanka umetnost, kateri manjka idej.

Teško sem se ločil iz Benedk. Oziral sem se nazaj, ko je vlak ropotal čez most, ki veže mesto in koprino in sloni na 222 kamnitih lokih. Teh mislij se nisem niti znebil, ko smo dirjali po dolgočasni ravnini, katera nas je spremljala noter do padovanskih gričev. Kako je prijetno za oko zagle-

dati zopet višave! Tukaj torej raste glasovita padovanske kapljica, tukaj je tudi doma moj prvi laški učitelj: Giambetista Bonin. Njegovo priporočilo je bilo res kaj vredno. Ljubeznosti kardinalove in lepote Benedk ne bom pozabil žive dni.

(Dalje prih.)

Smešničar.

Lov na volke. — A: Lov na volke utegne biti za lovce posebno veselje? — B: Res! Vendar tudi nevaren je včasih; zakaj volki so prav strašne zveri. — A: O tem ne dvojim; pa lovci se vendar podpirajo med seboj? — B: Ne vselej. Glejte, jaz sem šel pred nekaj leti na Poljskem na volkove. Bilo nas je kakih deset lovcev. Kar se volk iz gozda naravnost v me zakadi. Vsi lovci zbeže — moja puška se sproži — in po meni bi bilo, če bi me ne bil rešil moj zvesti pes. Ta namreč zgrabi volka, in začneta se grizti, da je groza. — A: Pa kateri je bil močnejši, pes ali volk? — B: Da — tega ne morem določiti; zakaj grizla in borila sta se, dokler nista drug drugega popolnoma požrla in ni ostalo nič — razven njiju repov.